144. szám

A „KELET“ előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Fél évre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.
Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 12-ik szám.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak.
Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10 Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapesten: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapesten Szervitatér 3. sz.
Nyilttéri czikkek
garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

Tizenegyedik évfolyam. 1881. Kolozsvár, kedd, junius 28

BUDAPEST. junius 24. 1881.

n—. Darvin az emberi nem leszármazásáról szóló hires könyvében pompásan rajzolja, — mint egy bécsi lap elmésen irja — az állatország himeinek azon különféle kisérleteit, melyekkel a tartózkodó félénk nösténynek szerelmi hajlandóságát maguk iránt fölkelteni törekszenek. E tekintetben különösen dicséri a him madarak művészetét, mint tudják magukat a legbámulatosabb állásokban mozdulatokban ugrásokkal tánczczal bemutatni az összegyült nöstények előtt, mint képesek hangjukat a legolvadóbb dalra változtatni, a legszokatlanabb, s legfeltünőbb csalhangokat adni, tollazatukat borzolni, vagy pedig annak egész pompáját kerékben kitárva hódolatosan büszkélkedni.

A pompás könyvnek pompás fejezete az! — Eszünkbe juttatja a szélsőbali csalogatók hóditási mesterségét, melylyel pártjukat a legszebb szinben a legkedveltetőbb tulajdonságokkal a legcsábosabb kilátásokkal mutogatják az idegenkendő választó-közönség előtt.

Legcsábitóbb attitudejök azonban az, mikor — „tollazatuknak egész pompáját kerékben kitárva“ — programmjuk azon pontjával büszkélkednek, mely a jelenleg Ausztria szövetségében „raboskodó“ szegény Magyarországnak teljes függetlenséget igér.

Ejnye, beh veszedelmes egy próba volna is ez a függetlenséget bálványozó magyar emberre nézve, a ki érzi ugyan, hogy a Tiszakormány a függetlenség legbiztosabb alapjául szolgáló megerösödés meggazdagodás s nemzeti gyarapodás utján vezeti az országot, de a kinek — természetét jelző — közmondásai közt nem utolsó helyet foglal el az sem, hogy „add uram Isten, de — mindjárt“.

Veszedelmes lenne, ha szerencsére közbe nem jött volna a Kossuth és Jókai közti polemia, melyből eszünkbe jut, ha elfeledtük volna, hogy a nagy Kossuth is osztja azon általános meggyőződést, hogy a jelen század óriás államalakulásai között a kis Magyarország szövetséges nélkül nem lehet független, s eszünkbe jut, hogy Kossuth, kire a szélsőbal eszküszik maga „dunai konföderácziö“ tervével iparkodott is egy ily a magyar függetlenséget biztositó szövetséget szerezni.

Ki lenne hát e szövetséges? Ki lehetne más, ha Ausztriát a nyugati szomszédot elvetjük magunktól, mint a keleti szomszéd, vagy mivel ott több kicsi szomszéd van, ezek együttvéve? S valóban, Kossuth azt gondolta ki, hogy Romániával, Szerbiával s az e czélra függetlenitett Horvátországgal függetlenül szövetkezve, megcsináljuk a dunai konfederácziót, akár mint királyságot egy király, vagy elnök alatt.

Jókai egy erdélyi beszédében kimutatta a tervnek veszélyességét, mely abban áll, hogy e szövetségben eltünnék Magyarországnak nemcsak neve, de souverainitása is, a mennyiben egy souverain országgyülés legfontosabb joga a hadsereg-jutalék meghatározása a Belgrád, Bukarest, Zágráb és Budapest egyenlő rangra emelt illetőleg szállitott fővárosok közt vándorló közös országgyülésnek jutna, s igy a magyarországgyülés tartományi gyüléssé törpülne el.

Kossuth nem hagyhatta e kritikát szó nélkül. Élesen megtámadta Jókait azon váddal, hogy „tudva nem igazat mond“ kifejti, hogy ama terv szövetségi közös országgyülése csak a közös védelemre szükséges magyar kontingenst szabná ki, a magyar országgyülés azon kivül megszavazhatná tetszés szerinti hadsereg állitását, a „szövetség“ diplomácziája mellett tarthatna minden küludvarnál külön magyar diplomácziát, s igy Magyarország mindenesetre souverain önálló s független volna, nem ugy, mint a mostani közösügyes dualistikus szövetségben.

A szélsőbali lapok nagy elégtétellel közölték Kossuth levelét: ime lenne a magyar függetlenséget, igazán biztositó szövetség Ausztria nélkül is.

Hát pedig furcsa ez a szövetségi terv. Mert az tény, hogy a szerint a közös védelemhez szükséges hadjutalék megszabásának joga a szövetségi közös országgyülésnek jutna, mig most a dualistikus államjog szerint az a magyar országgyülés a mostaninál egy sarkalatos joggal kevesebbet birna. S e hiányt nem pótolhatná a tetszés szerinti seregtartás joga sem, mert erre nézve jogunk ma is meg van, bizonyiték a honvédség, melyet tetszés szerint szaporithatunk.

De hát a magyar külön diplomáczia, melyet jogunk lenne küludvarnál tartani a közös szövetségi képviselet mellett? Ez csak csábitó lehet! Hát bizony azt hisszük, hogy a közös szövetségi diplomácziában Magyarország fiai alig foglalhatnának el oly fontos helyeket, mint most a dualismus idejében: Berlint és Londont — Andrássy nem régi külügyminiszterségét s a külügyminiszteriumban ma is előkelő helyeket foglaló magyar urakat nem is emlitve. A mi pedig a külön magyar képviseletet illeti, hát ép ily képviselettartásra a többi szövetséges is jogosult lenne, s bizonnyal gyakorolná e jogát, s a szövetség négy féle diplomácziája a szövetséget a világnak még öszhangzó működés esetén is nevetséges szinben mutatná, hát még akkor, ha — a mi majdnem kimondhatlan lenne — egymás ellen áskálódnának.

S vegyük még hozzá a vándorló közös országgyülést, kormányt, s államifőt, ki egyik évben Budapesten magyarul, s a többi években felváltva Belgrádban szerbül, Zágrábban horvátul s Romániában románul kormányozná a conföderált államokat. Magyarország csak minden negyedik évben jutna szegény vándor uralkodójához. Most a király az évnek legalább negyedét mindenesetre köztünk tölti, de helyzete mondhatlanul méltóbb hozzá s az országhoz.

S aztán ma Magyarország neve mégis csak szerepel; a világ tudja, hogy az osztrák-magyar monarchiának egyenrangú s jogu alkatrésze; ámde hol lenne nevünk, s jogunk, s befolyásunk egy dunai szövetségben, melyben az irigy ellenséges szövetségesek által bizonnyal majorizáltatnánk?!

S végül: még ha lehetne is, milyáron szerezhetnök meg e társakat a conföderatió megalkotásához? Kossuth érezte, hogy ezért Magyarországnak nagy árt kell fizetni, s meg is csinálta tervét a magyarországi nemzetiségek kielégitésére is, mely terv egyenesen e nemzetiségek területének kikerekitését is, igy az ország területi integritásának tönkretételét involválja.

Megfizetné-e a nemzet ezen nagy árt, mely már magában aláásva a magyar függetlenség föltételeit, ezen kétes szövetségi helyzetért, mely rövid idő alatt ránk teljes állami és nemzetiségi megsemmisittetéssel végződnék?!

Bizonynyal nem. A nemzet utolsó cseppig küzdeni fog területe integritásáért, mely helyes magyar politika előtt teljesen alkalmas alap a magyar nemzeti eszme megerősitésére, kiterjesztésére, s a magyar nemzet anyagi erejének megizmositására. S e czélunkban nekünk Ausztria csak kevéssé lehet gátolónk, de érdekei szerint inkább kézre járó szövetségesünk — ismét helyes szilárd politikát föltételezve részünkről.

A magyar nép látja, hogy a Tiszakormány politikája mellett az osztrák szövetség nem gátol bennünket sőt utat módot enged arra nézve, hogy nemzeti czéljainkat elérhessük, s a magyar nép látja, hogy a szélsőbal nem képes az általa elvettetni javasolt osztrák szövetséges helyett csak megközelitőn biztosat is nyujtani, hanem csak olyat, mely veszélyeztetné az ország integritását s jövőjét....

S igy a szélsőbal hiába tárja ki kerékben „tollazatának egész pompáját“ hiába emlegeti a függetlenség csalszavát: a magyar nép hideg marad, s fog is maradni szerelmi vallomásaira.

A zábrábiországgyülésen Vrbanics horvát egyetemi tanár által tett azon nyilatkozat vagyis gonosz ráfogás folytán, mintha a kiegyezési törvény utólagosan meghamisittatott volna, a kormány egy promemoriát dolgoztat ki. — Már ma is minden kételyt kizáró módon konstatálva van, hogy a Magyarország ellen emelt vád teljesen alaptalan. — Meghamisitásról szó sem lehet. Utólagos módositás az összes irányadó faktorok törvényes közreműködése mellett épen Horvátország érdekében történt s a jelen szerkezetet a horvát tartományi gyülés is elfogadta. Azt hiszik, — irja a „P. Ll.“ — hogy a sulyos vád, mely közvetve a korona ellen is irányul, s melyet Vrbanics meggondolatlanul ejtett ki, nem fog rá nézve következmények nélkül maradni.

—

Nemzetközi valuta-értekezlet. Mint a „N. Fr. Pr.“-nek Budapestről táviratozák: Hegedüs Sándor, a ki a párisi nemzetközi valuta-értekezleten Magyarországot képviselte, a tárgyalások eddigi eredményéről kimeritő jelentést nyujtott be a kormánynak. Ebben azon nézetének ad kifejezést, hogy a konferenczia további tanácskozásaiban való részvétele teljesen czéltalan, mivel nincs rá kilátás, hogy az értekezlet a pusztán akadémikus tanácskozásokból kibontakozzék. Feltünő, hogy még azon államok képviselői is, a melyek az értekezletet összehivták, tartózkodnak a hivatalos jellegü nyilatkozattól s csak magánnézeteiket fejtegetik. Ha a szünet alatt a hatalmak diplomácziai uton nem jutnak konkrét meg egyezésre nézve a német és orosz propoziczionk kellő alapot nyujtanak, teljesen elegendő, ha Magyarország a különben s Párisban lévő gróf Kuefstin által diplomatice képviselteti magát a konferenczián. Hegedüs még eddigelé nem kapott a kormánytól uj instrukcziókat; ennélfogva téves az a hir, mintha Ausztria-Magyarország képviselő azon utasitást kapták volna, hogy a kettős érték mellett nyilatkozzanak. A magyar kormány csak abban az esetben fog az érték-konferenczián ismét képviselőt küldeni, ha a tárgyalásoktól praktikus eredményt lehet várni.

Esküdtszéki tárgyalás.

A „Függ. Hirlap“ ellen lapunk szerkesztője sajtópört inditott a Bartha eset alkalmából a „Kelet“ ben megjelent vezérczikkre, ott közreadott becsületsértő czikk miatt. E czikk — czime a „leghitványabb“ volt — szerzőjéül Becski Endre neveztetett meg. A végtárgyalás, mely lapunk szerkesztőjének betegsége miatt már kétszer halasztatott el, most szombaton tartatott meg a fővárosi esküdtszék előtt a „Fortunában.“

Szombati táviratainkmár szóltak az eredményről itt a végtárgyalás lefolyását közöljük.

A tárgyalás kilencz órára volt kitüzve, de az esküdtek igen lassan gyültek egybe. A tárgyalást azonban még azért sem lehetett megkezdeni, mert sem a vádlott Becski Endre, (daczára, hogy az idéző oklevelet a törvényes időben megkapta,) sem vádlott bejelentett védője Kégl József meg nem jelentek.

A sajtóeljárás szerint az együtt levő esküdtek két óra hosszat várták vádlottat, minthogy ez még ekkor sem jelent meg, a régi szokás szerint a Fortunában háromszor hangos kiáltás által hivták fel, hogy jelentkezzék. Minthogy azonban a felszólitásra vádlott meg nem jelent, a tárgyalás nélküle indittatott meg.

Az esküdtek közül tizennégy hiányzott, s igy a póttagokból egészitették ki magukat.

A tárgyalást vezető biróság következőkép alakult meg: elnök Kriszt János, szavazó birák Laszy József és Brinkmann Antal, jegyző Krenedics Ferenez.

Elnök felolvassa a beidézett esküdtek neveit, és kérdi, nincs-e kifogása vádlónak az esküdtek ily módon való össze állitására.

Minthogy vádló nem emelt kifogást, megkezdődött az esküdtek kisorolása.

Magánvádló egy esküdt ellen sem emelt kifogást.

Az esküdtszék a következőkép alakult meg: Pulszky Károly, Kapeter Adolf, Jung Antal, Freund Vilmos, Mészáros Viktor, Márton Alajos, dr. Karádi Bertalan, Kardcsoke János, Madari Gábor, Kugler Lajos, Weiss Dávid, Vámhegyi József. — Póttagok: dr. Subajda István, Dedinszky Kálmán.

Elnök előadja a vád tárgyát, mely becsületsértés miatt indittatott. Egyuttal figyelmezteti a vádlót a törvény iránti tiszteletre, és a gyéren megjelent hallhatóságot arra, hogy midden tetszés- és nem tetszés-nyilatkozattól tartózkodjék,

Ezután felolvastatott a vádlevél, mely következőleg szól:

Tekintetes királyi törvényszék, mint sajtóbiróság!

61—1881. szám alatt hozzám intézett becses felszólitására, hogy a „Független Hirlap“ ellen becsületsértés miatt tett panaszomra a vizsgálat megejtetvén, záros idő alatt a rendes vádlevelet nyujtsam be, vagyok bátor vádamat a következőkben tenni meg, s kérni a Tekintetes Törvényszéket, hogy annak esküdtszéki tárgyalására a napot kitüzni méltóztassék.

Tekintetes királyi törvényszék!

Az általam szerkesztett „Kelet“ czimü, Kolozsvártt megjelenő politikai és közgazdasági napi lap 263. számában a következő czikk jelent meg:

A KOLOZSVARI VÉRENGZÉS.

Nagy megerőltetésébe kerül a higgadtságnak, hogy a Kolozsvártt szombaton délben történtek után hü maradjon önmagához. Nehéz nem izgatni, mikor a hidegvér is pezsgésbe jő, s minden lábon járó ember izgatott. A ki látta a Király-utczában az egy udvarról kifolydogáló és az egész utczán végig huzódó vért, a ki látta azokat a tátongó sebeket, s azt az összemarczangolt férfiut, lehetetlen, hogy ellen tudjon állani a felháborodásnak.

De mi nem akarunk izgatni, midőn mindenki ingerült, nem akarunk tüzet szitani, mely magától is lángokban magasra lobog; az indulat vak, s a szenvedély rosz tanácsadó, mi elfogultság nélkül akarunk ez ügyhöz szólani.

Katona és polgárember soha sem élnek egymással teljes egyetértésben, más a kenyérkeresetük.

Egyik békés családi körben, gyermekek és rokonok mosolya közt, iróasztala mellett munkálkodik vagy az ülőt veri, — a másik az emberpusztitás mesterségét tanulja folytonosan, s még békében is naphosszat ugy mozog, s olyan fogásokat csinál, mintha embereket, az ellenséget kellene megsemmisitenie. Egyik osztálynak egész eszmeköre a családi tüzhely szelid lángja, s a mindennapi kenyér körül forog, a másik osztálynak pedig minden képzelődését az tölti el, hogy miként lehetne hőstetteket vinni végbez, s minél több embert mészárolni le egyszerre. Mindkét osztályra szüksége van még az állami lételnek; egyik garantiája a másiknak, s egyiknek erénye az, a mi másiknak büne volna. Nem csoda tehát ha ezen ellentétes eszmekör sokszor összeütközésre vezet. A franczianál nincs külön nemzetiség, nincs semminemü idegen hatalom a hadseregben, a szerény földmivesnek és munkaszerető iparosnak édes gyermeke valamennyi, s mégis ez a hadsereg követte el a polgárságon a legiszonyubb mészárlásokat, ugyanezen hadsereg fosztotta meg a polgárságot szabadságától, s lődözte le képviselőit s verte a zsarnokság bilincseibe saját édes atyját: a népet.

A ki tehát tud olvasni a történelemből, s természetesnek találja a két osztály közötti ellentétet, legbölcsebben cselekszik, ha kikerüli őket, s hagy kit-kit haladni a maga utján.

Az „Ellénzék“ szerkesztője megrovással emlitette fel lapjában, hogy Ristov hadnagy „magyar kutyá“-nak nevezett egy pár önkénytest. Nem vitatjuk mi azt, valjon egyátalán helyes volt-é nyilvánosságra hozni oly kifejezést, mely nem a nyilvánosság előtt tétetett, annyi kétségtelen, hogy e nyilatkozat mélyen sértő egész nemzetünk ellen, a hadseregnek, melynek fentartásáért annyi szegény polgár munkája közt görnyed, nem az a feladata, hogy bennünket sértegessen, hanem az, hogy épen megvédjen azok ellen, kik a polgárságot megsértenék vagy megtámadnák. A kit azonban heve ezen kifejezés miatt odáig ragad, hogy az elégtétel követelésével sem tud megelégedni, jusson eszébe, hogy e nyilatkozat egy évvel ezelőtt történt, s közbeszéd szerint a kivel szemben alkalmaztatott nem egyszer elég okot adott rá. Jusson eszébe a többek között az is, hogy hányszor siklott ki száján: „hunczut a német!“ Hundswuth pedig ép ugy kutyát jelent, csakhogy az ilyen káromkodást meg a magyar ember mondja németül.

Az „Ellenzék“ szerkesztőjétől a közlemenyért elégtételt kértek és insultálták. Szintén nem volt joguk hozzá. Bartha Miklós a közös hadsereg tisztjei között becsületében senkit sem bántott meg, ő csupán helyesen vagy helytelenül megtörtént dolgokat beszélt el, s az ellenkezőnek bebizonyitásakor kész volt annak visszavonására. Miért követeltek tehát elégtételt? Ez határozottan hibás jogosulatlan fellépés volt a polgári szabad jogok és társadalmi fogalmak ellen, melyet katonának sérteni tiltva van.

Ezen egész terjedelmében közlött czikkre a „Független Hirlap“ hasábjain a következő válasz jelent meg:

Aleghitványabb.

Reszketve a fölháborodástól, sajgó szivvel a haldokló, szétmarczangolt ember fölött viraszt kilencz orvos és egész Kolozsvár. Az indulat nem talál szót, hogy ne legyen éles és az ingerültség nem lel határt, hogy méltó kifejezést adhasson a bántalomnak. S ekkor előugrik idétlen Paprika Jancsiként egy kitartott pribék, megszimatolja a kigözlögő vért és kárörvendő vigyorgással az iszonyu szerencsétlenség felett, mint egy hizlelt majom, oda áll a világ elé és azt mondja: jólvolt igy!“

Jó volt igy!

Békésy Károly, a kolozsvári „Kelet“ szerkesztője, e parlagi irodalmi csiszlik, kocsonyába hütti magyar vére pezsgését s bizonyitgatja, hogy mind az, a mi Bartha ellen történt, egészen odáig hogy éles kardokkal megmetélték és a földre leütötték, menthető. Menthető az, hogy két katonatiszt a kötelességét teljesitő hirlapirót bántalmazta. Menthető az, hogy felfegyverkezve betört az idegen lakásba, s menthető az is, hogy kifent kardokkal jelentek meg. csak az a mi után következik, hogy mikor Bartha védképtelenné lett, még azután is szurták, vagdalták, ez Békésy szerint: „helytelen“

Hallatlan!

No de hát, hogy a „Kelet“ szerkeztőjét osztrák izü becstelenségeért fizetik, mint a bécsi rongygyal kifent utczai hölgyet, s a kormány talpnyalásáért szinültig tele tartják előtte a husos fazekakat, mint az eb előtt, az régi dolog. De hogy e subvenczionált politikai strici tultegyen merészségben a gazdáján, és hogy még különben exponálja magát a galád tény mellett, mint akár maga a miniszterelnök, akár maga a katoni parancsnokság, a mely legalább szinleg elitélni igyekszik a tényt, —ily bérencz szemtelenséget még ez irodalmi cselédnél sem tételeztünk volna föl.

S erre a termetes pimaszságra, a miből kibüzlik a kenyér penész-szaga, s a miben a politikai elvakultság ily vastag pokrócz alá temeti az emberi jobb érzést egy tátongó sebektől vérző felebarát kórágya fölött, csak annyiból áll a kolozsvári ifjuság válasza, hogy a lapot elégeik?

Ez ugyan nem sok neki!

Tekintetes Törvényszék!

A „Kelet“-ben megjelent czikkből kiolvashatólag, annak következő passusai:

„De mi nem akarunk izgatni midőn mindenki ingerült, nem akarunk tüzet szitani“

„Sokkal jobban szeretjük es féltjük e város polgárságát, hogysem a további izgatással ezer példa szerint csak egyetlen meggondolatlan gyermek lövése vagy ködobása által előidézhető olyan katastrofa elé tereljük, a miért aztán senki sem vállalja el a felelősséget.“

Az igazságérzet nyugodt és méltóságteljes; utját megkereste az igazság ösvényén; megnyitotta számára a sorompót, a miniszterelnök, a helybeli hadparancsnok, a városi képviselőtestület egész a királyig.

Bizzunk saját erejében, hogy el is jut czéljáig.“

Justus

E passusok világosan igazolják, hogy azon intentio vezette a czikkirót, miszerint a lap megjelenésének idejére kitüzött népgyülésen a lakosságot az ügy komoly megfontolására inditsa, a város lakosságát a katonasággal való összetüzéstől visszatartsa s igy a leghazafiasabb törekvésből eredett czikke.

A „Kelet“ czikkének egyetlen szava a „Független Hirlap“ szerkesztőségét vagy annak bármely tagját nem sértette, nem is érintette.

A „Kelet“ czikke névaláirás nélkül jelent meg, s igy a „Független Hirlap“ illető munkatársa nem is tudhatta, hogy azt Békésy Károly vagy más valaki irta.

A „Kelet“ czikkét a „Független Hirlap“ nem közölte, sőt ezen idézőjel közé tett szó „helytelen“, melyben a czikkiró a „Kelet“ egész czikkének tartalmát összevontan visszaadni vélte, a „Kelet“ czikkében egyáltalán elő sem fordul.

Ezzel szemben a „Független Hirlap“ illető munkatársa fennebb idézett „A leghitványabb“ czimü czikkében, a közlemény czimén elkezdve „kitartott pribék“, „becstelenség“, „kifent utczai hölgy“, „politikai striczi“, „mint az eb előtt“, „bérencz szemtelenség“, „termetes pimaszság“ szavakkal arra adott minden legkisebb ok nélkül személyemnek támad, s nemcsak polgári becsületemben a legmélyebben sért, hanem czikke végszavaiban ellenem az ifjuságot is tettlegességre izgatja.

Az uj magyar büntető törvény 261 § e szerint „a ki más ellen meggyalázó kifejezést

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

használ vagy meggyalázó cselekvényt követ el: „a becsület sértés vétségét követi el," A „Független Hirlap" illető munkatársának fennebbi czikke a legnagyobb mérvben meggyalázó kifejezéseket tartalmaz ellenem, melyek még azon, *tt* ten nem forgó, esetben is büntetendők volnának, ha azok kiérdemeltetnének, alázattal kérem tehát a Tek. m. kir. Törvényszéket, hogy e czikk bevallott irója, Becski Endre ur ellen megsértett polgári becsületem helyreállitására a törvény szigorát alkalmazni méltóztassék.

Kolozsár, 1881. mart. 9.

Békésy Károly.

Mivelhogy vádlott meg nem jelent, kérdéseket nem lehet hozzá intézni, e helyett felolvastatott vádlottnak a sajtóügyi vizsgáló biró előtt tett vallomása, mely szerint Becski Endre beismeri, hogy a czikket ő irta és érte a törvényes felelősséget elvállalja, s hogy a felhozottakat most is állitja.

Ezzel elnök a bizonyitási eljárást befejezettnek nyilvánitja s felhivja a vádlót vádbeszédének előterjesztésére Lapunk szerkesztője erre következő beszédét tartotta.

Mélyen tisztelt Esküdt uraim!

Egy latin közmondás szerint háboruban néma a törvény. A politikai harcz dühöngésének tetőpontján, mint az egyik hadakozó fél katonája, a távol erdélyi részekből jöttem önök elé a kéréssel, hogy hangot adjanak e néma törvénynek.

Igen, mert e harcz az alkotmányosság békés harcza s minél elkeseredettebb a küzdelem, minél izgatottabbak a szenvedélyek, annál szilárdabbnak kell lennie a törvénynek, annál szükségesebb, hogy a párttusa hadi zaját tulszárnyalja a pártatlan jog és igazság részre hajlatlan, méltóságos hangja.

Csak a legutóbbi esküdtszéki tárgyalások következtében is élénken emlékezhetnek önök a kolozsvári botrányra, mely méltán hozta izgatottságba egész hazánk lakosságát. Nem az önök jó indulatának megnyerése végett mondom azt hogy méltán, ezt mondottam az esemény után másnap a piaczra gyült ezernyi tömegnek is, midőn nyugalomra intém őket..

Az ingerültség nagy és általános volt országszerte. A lapok gyujtó czikkeket hoztak, Ugron Gábor izgató beszédet tartott Kolozsvártt a néphez, melynek következtében az ügyészség lázitási pert inditott ellene. A nagyszámu tanuló ifjuság folyton gyülésezett és ingerült beszédek hatása alatt már már féket vesztettek a szenvedélyek.

Népesoportok járták be az utczákat s elmentek megbámulni a kövezeten folydogáló vért, hogy elszörnyüködve elkeseredést és elszántságot meritsenek annak látásából. Csak a katonaság közbelépése akadályozta meg, hogy a tettesek a nép dühének áldozatul nem estek, s ez által belátható következményü harcz nem fejlődék népség és katonaság között.

Ily állapotban készült szülővárosom polgársága egy oriási népgyülésre, ily viszonyok között jelent meg a népgyülés előtt a „Kelet„ vezér czikke. A következményekre való számitás nélkül igyekezett mindenki és mindenfelé minél erősebb hangot adni felháborodásának; a visszaszoritott, de kitöröben levő vulkán állapotában volt a nép haragja. Nem gondolt reá egy lélek, hogy e vulkán a város polgárságára hozhat vészt, nem tartotta senki kötelességének, hogy szitás helyett olcsa a tüzet.

Kikerülhetlennek látszott, hogy a kolozsvári polgárság, mely 1834-ben egy égő szivar miatt több polgár halálával végződő véres harczot kezdett a katonasággal, ismételni fogja nagyobb kiadásban e szomoru kimenetelü összetüzést.

Ekkor két ut állott előttem, mint egy Kolozsvárt meglehetősen befolyásos napilap szerkesztője előtt. Az egyik a szenvedélyesnél szenvedélyesebb hangot adni a közfelháborodásnak s ezáltal nagyban növelni népszerüségemet; a másik szólani az észhez, megmagyarázni, hogy más országokban is fordultak elő ehez hasonló események, hogy a másik fél részén is történtek hibák, s a szomoru eseménynek megvoltak a maga okai; hogy a szenvedély vak, s az igazság fényét az önérzetes nyugalom adja meg, s ily hidegvérü fejtegetésekkel csillapitani a szenvedélyeket áldozatul dobván a népszerüséget.

Én ez utóbbi utat nemesebbnek, önfeláldozóbbnak, szülő tanyám polgárságára nézve üdvösebb nek láttam. Szivem ösztönze rá és ráléptem. Megjelent a Keletnek most felolvasott vezérczikke. Hogy a két ut közül melyikhez kellett több erkölcsi bátorság, melyik volt nemesebb. azt az önök önzetlen itéletére bizom.

És a Függ. Hirlap, melynek sem lapom, sem magam sohasem vétettünk, e czikket „osztrák izü becstelenségnek", „bérencz szemtelenségnek", „termetes pimaszságnak" és személyemet, a kinek neve sem volt a czikk alá irva, a leghitványabbnak," „bécsi rongygyal kifent utczai hölgynek, kitartott pribéknek," „politikai stricznek," „ebnek" nevezte el. A helyett, hogy magát a czikket közölte volna, elferditve adta elő annak tartalmát és idézőjel között két oly szóval igyekezett visszaadni az egésznek összegét, a mely szavak a vezérczikkben egyátalán elé sem fordultak. Tisztán kivehetőleg botrányhajhászásból, feltünési viszketegből, vagy valamely indulatroham hatása alatt személyemet és becsületemet szemelte martalékául, irodalmi tollra müvelt szóhoz szokott ajkakra nem vehető kikeresett becsületsértő kifejezések egész özönét zúditva reám.

A midőn pedig e sértéseket egy szóval sem viszonozva azt válaszolám, hogy eljövendek majd önök elé Uraim! s önöktől kérendek elégtételt e méltatlan támadásért; ekkor a „Függ. Hirlap" előttem ismeretlen munkatársa e szavakkal felelt: „Látjuk, hogy a „Kelet" szerkesztője nemcsak becstelen, hanem gyáva is."

Nem ereszkedem tiszt. Uraim! az ellenem használt sértő kifejezések elemzésébe, nem igyekszem magyarázni, hogy valakit csupán cselekedete, de véleménye, bármily hibás legyen az, becstelené nem tehet. Nem igazolom, hogy a ki maga sem kerülhetett ki két párbajt, de előtte ösmeretlen s a párbajt tán reklám végett hajhászó egyénekkel szemben a törvény utján jár, ezért nem sorolható még a gyávák közé, csupán két körülményre kivánom felhivni becses figyelmöket:

Az egyik az a rendkivüli könnyelmüség, melyel czikkiró egyenesen személyemnek rontott, holott a mint méltóztattak hallani a czikk alatt Jusztus név áll. Mondhatnám, tisztelt uraim! hogy e czikket nem én irtam. Mondhatnám, hogy a mi különösen megbizható munkatársokkal szemben gyakorta megszokott történni a czikket mint szerkesztő el sem olvastam és igy ez ügyben teljesen ártatlan vagyok. Nem teszem. A czikket én irtam. Megállottam érte a felelőséget lelkiismeretem nyugodt itélő széke előtt megállom az önök itélőszéke előtt is uraim! Érzem, tudom, hogy igy is egészen ártatlanul lettem megtámadva.

A másik, hogy a „Függ. Hirl." elvei czikkemben érintve nincsenek sem a lap szerkesztőjét, sem munkatársait az én munkatársaim vagy magam soha sem bántottuk. Lélektanilag érthető s tán menthető is, hogy vitatkozás hevében a felek meggondolatlan kifejezésekre ragadtatjak magukat, de a messzetávolból, honnan nyugodtan szemlélhetni az eseményeket minden legkisebb alap és ok nélkül, épen a midőn valaki jó meggyőződése szerint becsületes munkát végez ily vakmerően becsületére rontani nem sokban különbözik attól, ha valakinek egész ártatlanul életére törnek; kivált ha ennek a vaakinek becsülete drágább mint élete. Egy ez Dienstl és Rüstov merényletével, csakhogy a kardnál is sokszor élesebb fegyver: a toll által követve el, S ha amazok a sajtószabadságot terrolizálták, midőn szó miatt fegyverhez nyultak, ép oly terrorizmus ez, midőn vélemény miatt valakinek becsületére támadnak,

Az önök feladata uraim! sujtani azt a ki a sajtószabadsággal a vélemény szabadság ellen igy visszaél, s elégtételt nyujtani annak, a ki méltatlanul bántalmaztatott. Igaz ügyem nyugodt tudatában ezert állok most önök előtt.

Joggal kérdhetnék, hogy ki és mi vagyok én az ösmeretlen a ki ily bizalommal fordulok önökhöz a kik ép ugy elhihetik az ellenem szórt rágálmakat miként nem.

Egy szegény kolozsvári iparos és egy szegény székely asszony gyermeke vagyok uram! Egyetlen örökség mi róluk rám maradt a munkakedv, a becsület és a honszeretet. Már ötödik osztályos koromtól fogva hat nálam kisebb testvérem fentartására és neveltetésére fordítottam az örökséget s a Tud. Akad. számára az Erd. Museumban régi okmányok másolásával, rajzolással a növekedésemmel növekedő tanodai dijakkal tartottam fenn magamat és őket. Az Unio után meglehetősen megapadt Kolozsvárt a közpálya. Ugy véltem mint szerkesztő legtöbbet szolgálhatok s már mint egyetemi hallgató Szász Béla egyet. tanártól átvettem a „Kelet" szerkesztését.

Az élet nehéz küzdelme korán megtanitott különbséget tenni a szép vágyak és a valóság között s talán e miatt 10 éve Deák Ferencz nagy alkotásának védője vagyok az erdélyi részekben. Lehet uraim, a meggyőződés, melyet követtem hibás, a munka a mit végeztem hiábavaló, de becsülettel végeztem mindeniket. A kinek nem kell megharczolni az élettel, a kit szerencse vagy nagy vagyon függetlenné tett, meglehet nincs miért büszkeségének tartsa e szép szót. De a kinek a pórból annyi emberi gyarlóságás és kisértés között lépésről lépésre küzdelemmel kell vivnia állást magának az életben az méltán lehet büszke és téltékeny e drágán megőrzött kincsére.

Közpályán müködök ma is. Szükségem van e becsületre. Kérem uraim adják azt épen vissza nekem. "

A beszéd végeztével — melyről a „Pesti Napló" azt irja, hogy emelkedett szép hangja által élénk rokonszenvet keltett a hallgatóságban — elnök összegezte a vádló által felhozottakat, előterjeszti a kérdéseket, melyek ellen vádló kifogást nem emelvén, a kérdéseket biróilag megerősitetteknek nyilatkoztatja és felkéri az esküdteket, hogy hozzanak itételet függetlenül, meggyőződésük szerint.

Mintegy fet órai tanácskozás után az esküdtek elnöke Pulszky Károly a következő határozatot hirdette ki.

Az első kérdésre nézve, mely igy hangzik, foglaltatik e az inkriminált czikkben Békésy Károly ellen becsületsértés vétsége vagy sem?

Egyhangulag igen.

A második kérdésre nézve, mely igy hangzik, vádlott Becski Endre e a kérdéses czikk szerzője vagy nem?

Egyhangulag igen.

Végre a harmadik kérdésre nézve, mely igy hangzik, vétkes e vádlott Becski Endre a btk. 264. §-ába ütköző becsületsértésben vagy sem?

Egyhangulag igen.

Elnök: felszólitom a magánvádló urat, hogy a büntetés kimérésére nézve tegyen inditványt.

Békésy Károly: Tekintetes törvényszék! E pert becsületem helyreállitása végett inditottam, én megelégszem az esküdtek határozatával s elengedem vádlottnak mind a büntetést, mind a költséget.

A biróság visszavonulván, rövid tanácskozás után vádlottat kizárólag bünösnek jelenti ki, s ezért egy havi fogházbüntetésre és száz forint pénzbirságra itéli, mert vádló azon kijelentése, hogy nem kivánja vádlottat megbüntettetni, csak mint enyhitő körülmény vétethetett figyelembe. A 92 frt 28 kr. perköltség megfizetésével vádlott marasztaltatott el.

A tárgyalás fél egykor ért véget.

(Nyomdai tévedésből lapunk e számának első oldaláról (negyedik hasábjának végéről) kimaradt lapunk szerkesztője által irt azon vezérczikk vége, mely a fennebb közölt vádlevélhez van csatolva s melyre vonatkozólag irta Becski ur inkriminált czikkét. Ide vagyunk kénytelenek az idő rövidsége miatt helyezni e részt. Olvasóink elnézését kérvén érte.)

A midőn azonban az „Ellenzék" szerkesztője ellenfelének küldötteit szobájából kiutasitotta a nélkül, hogy azok őt megsértették volna, midőn idézte lapjában egy zuglapnak, a „Budapest"-nek közleményét, melyben az volt mondva, hogy „korbácsot nekik;", ekkor már az „Ellenzék„ sebekben fekvő szerkesztője vesztette el pőrét. Az igazságnak nincs szüksége arra, hogy sértésekkel védelmezzük, s bármily mértékben fájjon mindenkinek a bekövetkezett véres esemény, tekintve azt, hogy a kartársi szellemből kifolyólag minden egyes társában önmagát látja megsértve a tisztikar összes tagja, kénytelen a higgadtság elismerni, hogy a tettlegességen kivül oly egyénekre nézve, kik állásukat veszitik, ha sértéseket eltürnek, nem maradt ten sem i más.

Ezt sejtette beszélte, el volt rá készülve már az előző napon minden ember Kolozsvártt, ezerszer fájdalom, hogy a kit leginkább érdekelt az „Ellenzék" szerkesztője nem.

Még talán menthető némileg az is, hogy a katonatisztek kifent kardokkal jelentek meg, mert, hogy csak a szükség esetére akarták alkalmazni, kitünik abból, hogy korbácsot vittek magukkal, de számitva valószinüleg arra, hogy az ellenfél elkészülten várja őket, s a korbácsról véres küzdelem fejlődik ki, résen tartották fegyvereiket is.

Lehetne talán védeni azt is, ha a botütésre egyikök egy kardvágással felel. De a mi ezután következett a legnagyobb mértékben vérlázitó s vakmerő arczulcsapása a lovagiasság minden fogalmainak, a miről pedig épen katonatiszteknek kellene leginkább tisztába lenniök. Fegyvertelen embert, a miután még botját is kiejtette kezéből, tovább szabdalni, sőt hátba is szurni, nem vitézség, hanem gyávaság. Innen fogva és ebben rejlik a felháborittó brutalitás.

Es a galád bün, melynek jellemzésére alig találhatni elég erős szavakat. Mi nem is keressük azokat. Mi nem vesszük hősiség számba, ha gyáváknak gazoknak nevezik azokat, kik amugy is fogva vannak, s a kik ellen a rendkivüli mérvben és méltán felháborodott közvélemény igazat ad nekünk, de a mikor meglehetett volna bár részben akadályozni ezen szomoru katastrófát, segitségért kiáltoztak.

Jól tudjuk, hogy ily pillanatokban könnyen szerezhet olcsó népszerüséget, a ki minél drasticusabb kifejezésekkel, minél szemkápráztatóbb phrasisokkal ad kifejezést a köz izgatottságnak, de mi nem szavakban, hanem tettekben keressük az elégtételt. Sokkal jobban szeretjük és féltjük a város polgárságát, hogysem a további izgatással ezer példa szerint csak egyetlen meggondolatlan gyerkőcz lövése vagy kődobása által előidézhető olyan katastrófa elé tereljük, a miért aztán senki sem vállalja el a felelősséget.

KÉPVISELŐVÁLASZTÁSI MOZGALMAK.

Sepsi-Szent-György, 1881. jun. 24.

Tisza Kálmán miniszterelnök a mai napon Sepsi-Szent-György város szabadelvü polgársága által egyhangulag képviselőnek kiáltatott ki. A választó polgárság már korán reggel ünnepies diszben öltözve lepte el a város főterét; később taraczk durrogárok és a Rákoczy induló hangjai mellett vonult a tanács ház termébe, a hol kevéssel 8 óra után freneticus éljen riadalok közt történt Tisza kikiáltása. Az öröm, a lelkesedés leirhatatlan vala. Délben az összes választó polgárság és a város ifjusága különböző vendéglőkbe elosztva banquettre gyült össze, hol nem hiányoztak a szebbnél szebb pohárköszöntők, a melyek legnagyobb része Tisza Kálmán minszterelnőkre mondatott a kit polgársaink a mai napon rendületlen bizalmával és ragaszkodásával tisztelt meg.

Szivünkből üdvözöljük e bizalomért Sepsi-Szent-György város közönségét, a mely a mai napon ujabb garantiat nyujtott a felől, hogy értelmi fejlettségénél fogva kitudja választani a helyes utat, a melyen haladva, midőn e város javát, boldogságát előmozditja, — egyuttal imádott hazájának is javára szolgál.

Üdvözöljük Sepsi-Szent-György városát azon törhetlen hüségeért, a melylyel alkotmányos kormányunk iránt viseltetik, azon tántoritathatlan ragaszkodásért, a melyen a saját javát munkáló, magát felmagasztalni akaró prokátor hadnak minden, a jó rend felbontására vezető igyekezete meg törik.

Ily szellemben haladva hiszem, hogy Sepsi-Szent-György városa, a mely eddig is oly szép jelét adta culturalis fejlődésének megjobban fel fog virágozni.

Adja Isten!

Csonka Bonka.

Sepsi-Szent-György, 1881. jun. 25.

Az „Ellenzék" 141-ik számában „Tisza jelöltsége Sepsi-Szent-Györgyön" czimü felirattal oly czikket tálal felolvasóinak, a mely mig egyfelől a jó izlést sérti, másfelől a legdurvább hazugságokkal van saturálva.

Ha azon ráfogásokat, a melyeknek „y" ur oly kifejezést adott saját értékökre volna czélom alább szállitani, akkor a czimnél és „y"-nál, no meg Cs. B. elferditett táviratánál egyéb nem maradna meg. Ha „y" ur tudta és érezte a piszkos czikkében elmondottakat, miért nem szólalt fel eddig, hiszen még a jövő században megtörténendő dolgokat is jól felcziczomázva előre kiszokták ellenzéki lapjaik kürtölni. De nem tette, nem tehette. Most vad dühében, hogy nem tudott sem pénzzel, sem hiu igéretekkel senkit felforgató politikájának megnyerni szemtelen rafineriával törekszik arra, hogy Tisza Kálmánnal a sepsi-szent.-györgyi mandatumot visszautasitassa.

Tény az, hogy az utóbbi tiz nap alatt városunk két hites ügyvéde, a kik közül egyik a városon nem is választó az öcsökkel és bojtárokkal, a kiknek megint semmi belé szólásuk a város ügyeibe, igyekeztek a szélbali hazafiasságnak itt is proletárokat keresni.

Háromszor hivtak össze értekezletet, de a két elsőre egy árva lélek sem jelent meg, a harmadikra csupa kiváncsiságból elment 7 irva hét választó, mindannyi a becsületes szabadelvü párti polgár. Ezeket aztán minden módon igyekeztek kapaczitálni, elébb csak szóval, később pénzzel. Mikor ezen urak jelen hó 19-én reggeli 10 órakor Szemerjáról jöttek fel, nevetve beszélték el a czukrászat előtt, hogy ők miféle járatban vannak és miképpen akkarták őket az ügyvéd urak rászedni. Cs. B. a méregtől tuldokló V. Gy. után ment s kérte őtet, hogy ha lehetséges ne zavarják fel a város nyugalmát.

Hogy mit válaszolt V. Gy. nem tudom, de annyi igaz, hogy rögtön befogatta a négy csézást s elrobogott Kézdi-Vásárhelyre Ugron Ákos barátja dicsöitésére.

Azóta csak annyi történt, hogy a hét polgár a lélek vesztegetésre szánt pénzt elvevén, deponálta a városi tanácsnál s tegnap éltetve Tiszát zászlók alatt vonult a városház térre többi párthíveivel.

A KELET TÁRCZÁJA.

ERDÉLYI CZIGÁNY KÖZMONDÁSOK.

Szereti a mézet, de nem a méhet.

—

A kit az Isten megáld, azt özvegy emberré teszi.

—

Jó mint leány, de rosz mint asszony.

—

A ki meg akar nősülni, azt az ördög lóvagolja.

—

Olyan mint a szász: akkor kinál, mikor neked nem kell.

—

A kutyát, ha ugat, megverjük; az asszonyt, ha lármáz, megcsókoljuk.

—

A ki szerelmes részeg; a ki megnősül, bolond.

—

Nem mindegyik ur, kinek csizmája van.

—

Sok barna ember van a világon, de azért mégsem minden barna: czigány.

—

A ki sokat alszik, kevet eszik.

—

Jobb a sánta szamár, a döglött lónál.

—

Ha éhes vagy, aludjal; ha ettél, sétalj.

—

A férj az asszony patkója.

—

A zsidó keresztèli az örményt.

—

Vén asszony a pokol füstje.

—

Közli: Dr. Wlislocki Henrik.

A LEÁNYÉVEK TERMÉSZETRAJZA.

(Vége.)

Ekkor kezddnek:

IV. A szalmagunyhók évei:

Huszonnyolcztól harminczegyig tart a leánykorban a par force romanticus időszak. — A huszonnyolcz tavaszt virágzott leány, le mond már a legvárakról, a kártyaházakról és menház épitésről. A kényszerüségből erényt csinál. Ès a férjvadászat már csak szerelem sóvár — epedő vágyból üzetik ilyenkor. A huszonnyolcz—harminczegy éves feslő bimbó nem áhitozik egyéb után — mint egy szerető szív és szalmagunyhó után.

Korábbi időkben, e szalmagunyhóshajlamok csak a fiatal évek paroxismusában fordultak elő. Ezek voltak a leányok közt a hóvirágok. Ama zsenge virágszálak, kik még a tavasz nyilta előtt jönnek elő az érzelmek hóleple alól az élet romanticus világába. Azok a hóvirágszálak kik nagyra nevelve, Lafontainenek galamb etető magába vágyódásán, Claurénnek vajszinü odaadásán, érezték magukban a vágyat és hajlamot a falvak iránt hol a szalmagunyhók virágzanak,

Napjainkban, azonban, nem találjuk többé e szalmagunypókat a bemenetnél, de a leánykor kimenetelénél, és a leányok csak is akkor menekülnek e gunyhákba, mikor már elég soká csépeltek üres szalmát.

Ekkor szív, érzelem szerelem, és az érzelmek kicserélése, stb. ugy tekintetnek, mint a házasság reális javai és végre is, nem kérnek mást mint: egy szerető szivet, hogy hozzásimuljanak, s egy: szalmagunyhót hogy belezárkozhassanak!

De édes istenem! Szalmagunyhót még tán lálhatni elvétve itt amott a végszükségben huszonnyolcz évvel is, de a szerető szivek ezen a vidéken már vajmi ritkák! A szerető szivecket csak a férfiák hetivásárán találhatni az élet reggelén.

Szerető szivecket villás reggelihez kell enni — nem pedig vacsorára.

Ezzel lejár a harminczegyedik év is, s be beállnak:

V. A kétségbeesés évei.

A remek legrémesebbje egy olyan leány, ki már kétségbeesik a felett, hogy vajjon kap-e férjet, s kinek „á tout prix" férj kell. Mint egyáltalában minden ember borzasztó, mikor akár embertársai, akár pedig a sors csapásai által a kétségbeesésig hajtatik.

Ezen korban — a kétségbeesés éveiben, — térjünk ki előlük, mert egy kétségbeesett leány veszedelmes portéka. Ilyenkor rettenetesek. Ekkor erőszak, ököl — pardon! — köröm jog és orvtámadások járják. „Egy férj" — a tábori jelszó! Mi ő, ki ő, minő, milyen gazdag, van-e valami vagyona egyáltalában, — ez mind nem jön már kérdésbe. E két ige közül: „lenni" és „birni", elég nekik, ha férj tényleg: van, és ha a nő őt: birja is.

Tisztán barátságos, jó indulattal tanácsoljuk minden férfinak: kerülje a leányokat a kétségbeesés szakában. Ne közeledjék hozzájuk, mert minden esetben a küzdelem igen heves és elkeseredett leend. Legalább a leány részéről.

Ezen kétségbeesési évek tartanak a harminczhatodik évig. Ekkor eme sarkkövön, a reményeknek eme hideg, kövült, szegletes határoszlopánál kezdődnek a:

VI. „Mano vigye el" — évek.

A harminczhatodik évben, miután sok évi küzdés, reménykedés és kétség után, be lép a vas, szükséges és elkerülhetlen: lemondás. Rettenetes küzdelem után magokban alá irják, a magában borzasztón fájó lemondási actát, s azt mondják: „a manó vigye el."

Miként Marius Carthagó romjain, ugy ülnek ők is a légvárak, kártyaházak, menházak és szalmagunyhók romjain.

Mögöttük sötétlik magasan, reményeik és vágyaik sir boltozatja.

Előttük a jövőnek mérhetlen lapálya. És itt, éltük delén, itt lemondanak. Kitépnek minden vágyakozást szivekből, s Deucalion köveiként, hátuk mögé dobva igy kiáltanak fel: „Manó vigye."

De ezen resignatióval véres boszut esküsznek a férfiaknak, és ádáz gyülöletet minden asszony ellen. Éltüket, miként a pampa indusok, a vad, véres és irgalmatlan embervadászatnak szentelik. Ajkaikat kifenik szuró tövisekké és nyelveiket kiélesitik gyilkos tőrökké.

Irgalmatlanul lemészárolnak minden férfi szerelmet, leányhüséget és nő erényt! Fogaikkal szétmarczangolnak mindent a mi szeret. A mi szeretett s a mi még szeretni fog. Vérében fürödnek mindazoknak kik frigyre lépnek. A kik házasságra keltek és a kik házasodni akarnak. Lábbal gázolnak leányok, asszonyok és özvegyek kiöntött jó hirében. Kiássák a meghalt botrányokat a feledés sirjából!

Ég őrizzen minden jó nevet, mentsen isten minden jó leányt, hü szerelmet és minden őszinte igaz viszonyt — a leányoktól ezen időszakban!

Saphir után.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Ez a száraz tény. Általában oly semmisnek és számba nem vehetőnek tünt fel az ügyvéd urak ezen manöverje, hogy arról a meghivottakon kivül alig tudott valaki valamit.

Nem vagyok arra felhatalmazva, hogy Császár Bálint érdekét e helyen védelmezzem, de annyit nyiltan és őszintén kimondhatok, hogy Sepsi-Szent-Györgyöt ugy szólva a porból emelte Cs. B. oda hol Erdélynek egyetlen egy, enynyi lakossal biró városa sem áll. Ezt tudja itt mindenki, látja minden átutazó. Ezért a város népe örök hálával és ragaszkodással van iránta, s megfogja őtet védelmezni az ilyen „y“ féle bujtogatóktól.

Hogy Sepsi-Szent-György szabadelvü választóit „gyávák.“nak, „bérenczek.“nek nevezi, ezért megfogja kapni „y“ a magáét.

A polgárság kötelessége lesz, hogy „y“ ur ellen a városi ügyész által sajtó pert inditasson. Választó.

H.-Okland, jun. 26. 1881.

(A képviselő választás.)

A homoród-oklándi kerület képviselő választása f. hó 26-án történt. — E lap távirata jelezte azon eredményt, hogy ifj. Dániel Gábor ellenjelölt hiányában felkiáltatott.

Már 8 órakor gyülni kezdettek a közelebbi falvak választói, a kikiáltás a törvény szabta időben megtörtént. — Ez alatt 1000-en felül gyült a választók száma, kik elhatározták, hogy a rika felől jövő képviselő elébe menyjenek. — Zászlókkal és zeneszóval indultunk meg tehát, s az országuton az oklándi kerülőnél lévő dombig, hol bevárták a képviselőt, kit 600 erdővidéki választó kisért zászlókkal és az olasztelki népzenekarral. — Mikor a két vidék e választó közönsége találkozott, olyan riadó éljen tört ki, mely a nép lelkesedésének fényes tanubizonysága volt. — E sorok irója rövid beszéddel fogadta a képviselőt, mire az lelkes szavakban válaszolt. — Innen bekisértük Oklándra, hol a választás helyisége előtt Pálfy Ferencz választási elnök tartott igen szép beszédet, mire a képviselő oly talpra esett s lelkesitő beszédet rendezett, hogy már akkor mintegy 2000-re felszaporodott közönség szünni nem akaró éljenekben tört ki.

Aztán jött a kedélyes banqett, melynél a lelkes és kedélyes pohárköszöntések nem hiányzottak. — Meg kell emlitenem különösen azokat a székely pohár köszöntéseket milyenek voltak a Fóris Mózesé (kénosi birtokos) stb, melyből oly igaz politikai józan szellem sugárzott ki, hogy tanulhattak volna belőle Kolozsvár választó polgárai is.

Az izgatás elnémult, elkellett némulnia, midőn látta, hogy mekkora többségben van itt a szabadelvü párt.

Az ellenzék jelöltje — kámforként — tünt el.

Kár volt; hisz 10 választó most is keresi, s a választások előtti napon pedig tövé tették Udvarhely minden korcsmáját, ha valahol megtalálnák.

Ez nem volt szép tőle, hogy ily nyomtanul tünt el. — Kifizeti meg már a sok kontót, mely a korteskedé alkalmával csinálodott. Ezt keresik legalább tizen.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. junius 27.

Lapunk előfizetőit tisztelettel kérjük, hogy a jövő félévre előfizetéseiket idején megujitani sziveskedjenek.

Helyi hirek.

— **Br. Eötvös József** és Pauler Tivadarnak a Ferencz József egyetem számára Madarász által festett képeik diszes keretben a Csapó féle üzlet helyiségben vannak kiállitva. A képek nagy erővel s meleg életteljes szinekkel vannak festve s igen sikerültek.

— **A kereskedő kóroda** és segélyző egylet javára rendezett nyári tánczvigalom, Jupiter pluvius kegyes jóvoltából igen szép és válogatott közönséget gyüjtött szombaton este a lövöldébe. A fáradhatlan rendezőség minden telhetőt megtett, hogy a hagyományos jó hirü „kereskedő majális“ ez uttal is elődjeihez méltó helyet foglaljon el a majálisok krónikájában. A terem a szó szoros értelmében zsufolásig volt tömve a szebnél szebb tánczos nőkkel. Mintegy kilencz óra felé már javában folyt a táncz derült jó kedvvel és fiatal hévvel. A négyeseket mintegy 150 pár tánczolta. A mulatság a legjobb hangulatban kivilágos virradtig tartott.

— **Lapunk szerkesztőjének** sajtóperéhez — becsületbeli kérdés intéztetvén el az esküdtszék előtt, a melynek megbirálásánál nincs sem kormánypárt, sem ellenzék — az igazságos ügy méltó elintézéséhez illő hangon szól hozzá mindenik fővárosi lap. Elismerik mind, hogy az egy tagjában sem kifogásolt esküdtszék (kiknek egy része ellenzéki pártállásu ember volt) e beszéd hatása alatt méltó felháborodásában a Függ. Hirl. czikkirója ellen — méltán mondta ki Becski Endre ellen a bünöst. Egyedül az Egyetértés tart védbeszédet az elitélt mellett. Joga van rá. Oka volt haragudnia a „Keletre“, mely azon szomoru szerencsében részesült, hogy az Egyetértés kaczérkodását az oláh kérdésben most közelebbről (mikor is ez a függetlenségi ujság nyiltan igérte oda az oláh bujtogatóknak az erdélyi részeket) a maga nevén nevezhette meg. Az Egyetértés azt irja: „A Kelet szerkesztője ártatlan bárányként mutatta be magát, bárha hamisan, mennyiben a közvélemény hatása alatt irta Becski az incriminált czikket, mivel a közönség a Becski czikkét a Barthával folytatott polemiák folytatásának tekintette.“ Az Egyetértés e vádja — ne szóljunk arról, illik-e e vádaskodás most — egyszerüen nem igaz. A Bartha és Békésy közötti ügy lovagias uton intéztetett el akkoriban. Azt tudta Kolozsvártt mindenki. Az hát bevégzett tény volt, a minek nincs tisztességes emberek között folytatása. Az összeszabadalt férfinál a legelső látogatók között volt Békésy s Barthának saját előadása után irta meg a felháboritó esemény lefolyását. Ezt is tudta a közönség. A hirlapiróí értekezleten terjedelmes beszédben adott Békésy felháborodásának kifejezést. A Bartha lapja meg is dicsérte érte. Ezt is tudta a közönség. Tehát igen éretlen ember kellett az legyen, a ki a polemiák folytatását látta volna. Nem is tette senki — az Egyetértés vizióiban tünik ez most igy fel. Büszke lehet az Egyetértés e találmányra. Azt is irja az Egyetértés, hogy lapunk szerkesztője a „subventio kérdésének feszegetésétől is visszatartotta magát, bárha az inkriminált czikkben erről is van szó.“ Lapunk szerkesztője általában a Becsky által felhozott minden kérdés feszegetésétől visszatartotta magát. Egyiket sem részletezte, egyikre sem reflektált. Nem tisztességes emberhez való munka az. Nyugodjék abban meg az Egyetértés: ha a védbeszéd rendjén felhozattak volna e vádak specialiter, lett volna felelete olyan, milyen az Egyetértést is kielégitette vala. Ennyi a feleletünk arra a megkésett védbeszédre, melyet az egész sajtó osztatlan véleménye szerint méltán elitélt Becsky E. érdekében jónak látott elmondani. az „E.“

— **A „kelozsvàri** Zene-Conservatorium“ évi zárvizsgája. Tegnap és tegnapelőtt azaz 25-én délután és 16-án délelőtt tartá meg Zene-Conservatoriumunk évi zárvizsgáját. Előbbi napon az öszhangzattanból, melyen csekély számu müértő közönség hallgatta, a derék igazgató Farkas Ödön ur által ez évi müködésével megkezdett, és előadott öszhangzattanból, a feleleteket. A feleletek, tekintve a tárgy nehézségét meglepő jó sikert mutattak. Valóban kivánatos is volt, hogy e magasabb zeneiképzés nelkülözhetlen tényezője cultiváltassék minél szélesebb körben, s tantárgyá téve, minél több hallgatókat nyerjen. És ez év, a többi minden tekintetbe meddő évekhez képest, ujjá születést bizonyit, mert mig a megelőző években a fontos tantárgynak nem akadt hallgatója, most az uj igazgató vezetése alatt, ez intézet 7. hallgatót nyert, kik a vizsgán — melyen derék polgármesterünk Minorich Károly ur is jelen volt — a közönség megelégedésére oldák meg feladatukat. Ugyen e napon mutatták bé Gámán József (nagy gordonon) és Akontz J. (kis gordonon) már is szépen előhaladott játékukat. A fuvó hangszerekből a vizsga, a tanitványok eltávozása miatt, elmaradt. Mindenesetre jó lesz, e tényből okulva, a zárvizsgákat, a többi tanintézetekkel párhuzamosan junius elején, legkésőbb 10—15-ig megtartani, miután a vidéken lakó hallgatók nem kényszeritethetők a további itt maradásra.

A második nap, azaz 26-án dél előtt a hegedü, ének és zongorából tartatott meg a zárvizsgálat. Ez nagyobb vonzerővel birva, igen szép közönséget — nagyobbrészt hölgyek — vonzott a Conservatorium helyiségébe. Mindenki, ki érdeklődött ez ugyszolva ujjá született egylet évi müködése eredményének tanujává lenni. Egyszerü vizsga volt ez, mely azonban eléggé bebizonyitá intézetünk életrevalóságát. Felsőbb kritikai szemüvegen át, nem birálhatjuk meg az egyes szereplőket, de nem tehetjük, hogy az igyekvő, jó kezdőkön felül álló egynehány jobb tanitvány nevét ne emlitsük fel. Igy pl. a hegedüből szép haladást mutattak Farkas F. Pap Szidonia. Énekből különösen kitünt Márk Etelka k. a., kinek rokonszenves üde hangja, biztos nyugodt szép éneke, önkénytelenül heves tapsra ragadták, az élvező közönséget. A zongorából kitüntek Pap Helén szabatos és Gölner J. szép haladást mutató játékukkal. Igen érdekes pontja volt a zárvizsgának az alig 5 éves kis Nagy Marika zongora játéka, ki a közönség nagy érdeklődése között egész nyugodtan jászotta végig, minden hiba nélkül, kis darabját. Az összes női kar által (7-tag) előadott két ének darab is, praecis előadás, tiszta öszhang tekintetében semmi kivánni valót sem hagyott hátra. Az egész vizsgát az itt levő összes hegedü tanitványok előadott darab fejező be.

Végre id. Bodor Pál ur, intézetünk jelenlegi derék elnöke, rövid szavakban megköszönve a t. közönség ily nagy érdeklődését, hasonlóképen igazgató Farkas Ödön, Máday Gabriella tanárnő, Farkas János, Thumser és Santner tanitó urak ügy-buzgó s fáradhatlan törekvéssel párositott tapintatos tanitását, a közönség megelégedve oszlott szét. Mi pedig bátran mondhatjuk, hogy ez intézet, közönségünk részéről mndig megérdemli a támogatást, ez évben a tanitványok száma 70-re szaporodott e szép szám, még inkább a szellemi siker, mihelyt a vizsgára itt maradt müködő tanitványok felbirtak mutatni, zene-conservatoriumunk becsületére válik. Egyetlen intézete ez Erdélynek e nemben, és mégis nagyon sokat kelle küzdenie leteléért. A megelőző évek meddőségét, mind anyagi mind szellemi tekintetben, az ideí házi nagy hangversenyek jól sikerült zárvizsgálal, eléggé kárpótolta. Es az uj választmány derék elnöke id. Bodor Pál ur vezetése alatt mindent megtesz, hogy erdélyi részüuk ez egyetlen magyar intézetét, a magyar zene, és magyar nemzet közmüvelődésének előmozditására virágzására fenntartsa. Megemlitjük végre, hogy a jövő tanév szeptember 1-jével veszi kezdetét, addig is különben hirlapilag értesittetni fog a t. érdeklödő közönség. Dr. V. E.

— **Kinevezés.** Szabó Albert kolozsvári közjegyzői helyettest az igazságügyminiszter Belényesre (Biharmegye) kir. közjegyzővé nevezte ki. Örömünknek adunk kifejezést, hogy a kiválóan képzett erő önálló müködésre nyert tért s szerencsét kivánunk az uj közjegyzőnek.

— **A kolozsvári könyvnyomdászok** tegnapi majálisa fényesen sikerült. Daczára a borongó időnek igen nagy és diszes közönség gyült össze. A négyeseket mintegy 120—150 pár tánczolta s a zavartalan jó kedvnek a beköszönő hajnal vetett véget.

—**Az önkéntes** tüzoltó egylet által folyó hó 29-én a lövölde helyiségében rendezendő zártkörü tánczvigalomra a meghivok szétküldetvén, felkéretnek mindazok kik a legnagyobb figyelem daczára meghivásban nem részesültek de arra igényt tartanak, sziveskedjenek meghivó iránt, egyleti szertárnok Vaszi Zsigmondnál jelentkezni. A rendező bizottság.

— **A helybeli unitárius** leányiskola ez évi közvizsgalata f. hó 29-én szerdán d. e. 8-tól d. u. 1 óráig tartatik meg az unitárius templomban. Szülők és más érdeklődők tisztelettel meghivatnak. Az iskolaszék.

— **Hirtelen halál.** Orosz András vasuti napszámos f. hó 26-án csermalom utcza 28 sz. lakásán a kertben egy fára felakasztotta magát. Mint mondják, a spiritusnak végtelen szeretete emelte ennyire. Hulláját a rendőrség korházbaszállittatta. — Balázs András Csizmadia nagy utcza 21 sz. ma reggel a ház padlásán felakasztva találtatott Hulláját a rendőrség korházba szállittatta.

— **Verekedések.** Tegnap este a belmagyar-utczában P. L. 8-ik or. V. A. orvosnövendéket megtámadták, fejét két helyen behasitották. Utóbbi a rendőrségnél panaszolván, a kiküldött rendőrök jelentése szerint a hős támadók az unitárius főtanodában találtak menhelyet.

Hazai hirek.

— **Egy különcz** muzeuma. Gerebelyi Frigyes, eredetileg Friedrich Grabler gazdag porosz magánzó, már 3 év óta tartózkodik Budapesten és pénzét régiségek, kitömött állatok, ásványok megvásárlására költi, mig ő maga valóságos puritán életet él. Most a sugárut egyik ujonnan épülő házában 8 szobából álló lakást vett fel. E szobákból hetet muzeumnak rendez be és csak egyet tart meg magának. Nagy értékü ásvány és régiség gyüjteménye van, melynek legnagyobb részét még Poroszországból hozta magával.

— **Földrengések** a vidéken. Nemcsak Bonyhádon és Zágrábban, hanem Magyarország több más helyén is éreztek e napokban földrengést, nevezetesen f. hó 22-én esti 11 óra felé Tolnán, mely 3 másodperczig tartott; de nem okozott kárt és Ocsényben ugyanaz éjjel. Itt több gyorsan egymásután következett lökést éreztek; az ablakok megrecsegtek és a butorok inogtak.

—**A pozsonyi** társas káptalan a gróf Herberstein- Illésházy alapitványában a magyar nemes urhölgyek sorából megüresedett alapitványi hely betöltésére pályázatot hirdet. A pályázatok 6 hét alatt a pozsonyi társas káptalanhoz nyujtandók be, s pedig az egyik folyamodvány grót Herberstein Henrikhez, mint az alapitvány kegyurához, a másik folyamodvány pedig a pozsonyi t. káptalanhoz, mint az alapitvány kezelőjéhez intézendő.

Vegyes hirek.

— **A zsidóüldözések** ellen Oroszországban áramlat kezd keletkezni. Poltuskban, Moszkvától hét mértföldnyire a népet az urnapi körmenet alkalmával fel akarták bősziteni a zsidók ellen. Ezt megtudván a pap, a templom elé ment s beszédet tartott a néphez, melyet a következő szavakkal fejezett be: Esküdjünk meg hogy zsidó polgártársaink ellen nem követünk el igazságtalanságot és sérelmet! kiáltsátok bátran: esküszünk! különben nem nyithatom meg a körmenetet. Ezer torokból egyszerre hangzott fel: esküszünk! Más városból is hasonlót jelentenek: Déli Oroszországban is, hol sok vérengzés fordul elő a bujtogatóktól. igy p. o. Bagajevcse, kievi kerületi község lakói magok inditották pört azok ellen, kik az ott lakó zsidók javait elpusztitották. A községi biróság elitélte a vádlttakat 800 rubel kártérítésre, melyet azonnal kifizettek előlegesen a károsultaknak a községi pénztárból.

— **A montenegrói** fejedelemasszony jelenleg Pétervártt tartozkodik. E napokban egy Juraskovics nevü montenegrói katonatiszt kérvényt nyujtott át neki, melyre tagadó választ nyert. A választ tegnap Plamenacz miniszter kézbesitette az illetőnek. Juraskovics, midőn megtudta, hogy kérelmével elutasittatott, rárohant Plamenaczra és kardjával megsebesitette; mire utóbbi pisztolyt rántott és rálőtt a merénylőre; ki kevéssel reá meghalt. A bonczolásnál konstatálták, hogy Juraskovics agybántalomban szenvedett. Némelyek pedig állitják, hogy tetteinek indoka a vérboszu volt.

A „Kelet“ magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Budapest, junius 25. A választások folytatása. Világosi kerület Gaal Jenő ellenzéki, Muraszombat Agusztics Antal szabadelvü, Oláhfalvában Biasini Domokos szabadelvü, Kisjenőben Bánhidy Béla b. ellenzéki, Radnán Biró Kálmán ellenzéki, Nagyszebenben I. Wolf Károly nemzetiségi, II. kerületben Kásztner Henrik nemzetiségi, Szillben Graber János függetlenségi, Putnokon Hevesi Bertalan ellenzéki, Rimaszombatban Fáy László, Ilosván Wankó Miklós, Bereczken Gábor Péter szabadelvü.

Titelben Miletics Szvetozár, Tovarisován, Gromon Dezső szabadelvü, Lengyeltóton Szalay Imre függetlenségi, Németujváron Rohrer Viktor szabadelvü, Kézdivásárhelyen Lázár Mihály ellenzéki, Nagykanizsán Podmaniczky Frigyes szabadelvü, Vizaknán Korizmics László szabadelvü, Bobaoban Porubiszky Jenő szabadelvü, Mezősáthon Farkas Károly ellenzéki, Vaálon Lits Gyula függetlenségi, Érsekujváron Bechtold László gróf ellenzéki, Élesden Szlávy Olivér szabadelvü, Szatmáron Németi Boros Bálint szabadelvü.

Kisküküllőmegye felső kerületében Horváth szabadelvü, Miskolczon északi kerületben Horváth Lajos párton kivüli, a déli kerületben Mezey függetlenségi, Oklándon Daniel Gábor szabadelvü, a hermányi kerületben Kaiser János szász. Eddig összesen 153 választást közöltünk, ezekből 34 mérs. ellenzéki, 28 függetlenségi, 4 nemzetiségi. A szabadelvü párt eddig 17 uj kerületet nyert és pedig 9-et a mérsékelt ellenzéktől, 8-at a függetlenségiektől.

Egerben Szederkényi Nándor függetlenségi, Pilisen Halász Bálint ellenzéki, az ugrai kerületben Bölönyi Sándor függetlenségi, a tekei kerületben Lipovniczky Sándor szabadelvü, a nagybereznai kerületben Mocsáry Géza függetlenségi, a székely udvarhelyi kerületben Tibád Antal szabadelvü, a joszáshelyi kerületben Konstantin György szabadelvü, a vidombáki kerületben (Brassóm.) Imrich szász nemzetiségü, Szentesen Törs Kálmán függetlenségi, Hajdu-Böszörményben Bódogh Albert függetlenségi, a nagykapusi kerületben Szabó Endre függetlenségi, a csékei kerületben Román Sándor szabadelvü, az abonyi kerületben Neppel Ferencz szabadelvü, Dunavecsén Eötvös Károly függetlenségi, Ujfalun Beöthy Andor, Makón Széll Gy. függetlenségi, Székesfehérváron Zichy Jenő ellenzéki, Borosjenőn Vásárhelyi Béla szabadelvü, Korponán Radvánszky Béla b. szabadelvü, Székelyhidán Kiss Albert függetlenségi, Biharban Ercsei Géza.

Kassa, junius 25. Péchy Manó gr. szabadelvü ma képviselővé választatott.

Pozsony, junius 25. A pozsonyi II. választókerület ma, a sz.-gothárdi kerületben a szélsőbal ellenében megbukott Széll Kálmán volt pénzügyminister kiáltotta ki képviselőjelöltnek.

Zágràb, junius 25. Tartománygyülés. Vidrics az 1878—79-ki zárszámadásokra vonatkozó jelentést terjeszti elő. E szerint azok a költségvetést 100,000 forinttal lépték tul, mely okból a zárszámadási bizottság oly irányu határozati javaslatot terjeszt elő, mely szerint a kormány oda volna utasitandó, hogy mindazon szükségletek, melyek az előirányzatban előirva nincsenek és a költségvetési idő tartamán okvetlen szükségesek, a tartománygyülés jövő ülésszakában előterjesztést tegyen. Következtek az interpellatiók.

Székely-Keresztur jun. 27 Orbán Balázs megbukott Szentkereszti Béla megválasztatott

Brassoban, jun. 27. Zay és Steinaker szász nemzetiségi, párti jelöltek választattak meg Harmat Lajos és Kászonyi István szabadelvü pártiak ellenében

Gyergyó-Szent-Miklós jun. 27. A székelység 63 szavazattöbbséggel határtalan lelkesedéssel képviselőjévé választotta Dobránszky Péter budapesti egyetemi tanárt, az ellenpárt minden erőszakoskodása és kisértései daczára.

Beszterce, jun. 27. Ellenjelöltek nélkül megválasztott országos képviselőknek nyilvánittattak, Beszterczén Hoffgräf János, Naszódon Tanárky Gedeon szabadelvüek.

Budapest, jun. 27. Csik Karczfalva Mihály András szab. Csik Szt-Márton Bocskor Károly szab. Ungvár gróf Török József szab, Esztergom Horanszky Nándor ell. Vácz Pronay Gábor br. függ. Kovászna Tury György szab. Keczel Földváry Gábor szab. Monor Bicskey Kálmán ell. Fülöpszállás Hentaller Lajos függ. Ráczkeve Halász Géza függ. Gödöllő Bossányi László szab. Simonyi Ernő függetlenségi ellen. Pozsony 1. ker. Sennyei Pál b. ellen. Temesvár Mistics János szab. Dunapataj Ivánka Imre szab. Szobráncz Tomcsányi László ellenzéki. Zólyom Halassy Gyula szab. Rózsahegy Kajuch József szab. Orczfalva Kralicz Béla szab, egyhangulag. Körmöczbánya Gyurgyik Gyula szab. egyhangulag. M.-Sziget Urányi Imre ell. Csorna Tóth Antal függ. Párdany Csavossy Béla szab. Utava Baross Gábor szab. Belényesi kerületben Végh Gellért szabadelvü. Trencsén Rakovsky Géza szab. Nagy-Márton Michl Jakab szab. Fehértemplom Mihájlovics Károly szab. Margitán szavazáskor Baranyi Ödön nagy többsége levén, szélbali választók megrohanták a szavazatszedő küldöttséget a választási jegyzőkönyvet széttépve megsemmisitették. Szegeden 1. ker. délig szavazás eredménye Szende 497, Eötvös 113 Szende többsége 384 szav. A szavazás tovább tart.

Torda, jun 27. Tisza László ellenében megválasztatott Ferenczi Miklós. — A fanatizált tömeg harczolt az értelmiség ellen. Nem elv, hanem osztály elleni harczban hullott el Tisza. Ma ül diadalt először a nyerserő Tordán. Bukott nagyságok a tömeg diadalát biztositották. Több gyáva Tordáról menekült s megbuktatták Torda jövőjét, mit egy Ferenczy csak veszélyeztethet.

Konstantinápoly, jun. 27 Ma kezdődött a per Midhat basa s mindazok ellen kiket az Abdul Aziz sultán élete elleni összeesküvésben való részvétellel vádoltak. A tárgyalás a jildiz kiosk egyik termében fog lenni.

— **Bukarest**, jun. 27. A képviselőház megkezdette a 48 millió régi vasuti kötvény convertálásáról szóló terv tárgyalását. A bizottság jelentése azt inditványozza, hogy a ház vesse el a kormány által berlini és párisi banházakkal a convertálás érdekében kötött egyeséget és utasitsa a kormányut, hogy a vasut társulattal egyetértve mondja fel és váltsa be a régiekette bocsásson ki a ház uj kötvényeket ámbár a kormányi elnök ellenezte fogadja el a bizottság inditványát a részletes tárgyalás alapjául. Bratsianó kijelente, hogy a kormány fogadja el a kepviselőház határozatát a tárgyalást ma folytatják.

Konstantinàpoly, jun. 27. Vali, Riza pasa palestinából viszaterve a visgálatról azt jelentette, hogy ott nagy rendetlenségek fordultak elő, s hivatalnokok a bevételeknek három negyed részet elsikkasztották.

Pàris, jun 27. Hivatalos jelentés szerint Marseillében a zavargások alkalmával két franczia és egy orosz megöletett, 5 franczia és 13 olasz megsebesült.

München, jun. 27. A király elfogadta Pfeuffer belügyminister lemondását és helyébe Feutzsch bárót felső bajorország főelnökét nevezte ki belügyére, Pfeufert pedig a bárói rang adományozására mellett felső bajorország főelnökévé.

Pétervàr, jun. 27. Az „Agence Russe“ jelenti Ignatiev gróf több eddig eltitott könyvet és folyóiratot feloldott a cenzura alól és megengedte azok behozatását.

Madrid, junius 27. A hivatalos lap közli a király rendeletét, mely a képviselőházat feloszlatja. Az uj választásokat augusztus 21-re és az uj parlament összeülését szeptember 20-kára tüzi ki.

Mexikó, junius 27. Tegnapelőtt éjjel a moruloo vasut egyik vonata Curatta közelében a San-Antonio folyamba zuhant, 200 ember elveszett és számosan megsebesültek. Az utazók nagyobbára katonák voltak.

Christiania, jun. 27. Drammen város fürészgyárában a munkások beszüntették a munkát és megrohanták a városházat, hogy két elfogott munkást kiszabaditsanak, a rend helyreállitása végett katonaságot küldtek Drammentben; pénteken véres ütközés volt a munkások és a katonaság közt, egy munkás megöltett egy tiszt, és több katona megsebesült.

A budapesti árutőzde hivatalos árjegyzéki

1881. év junius hó 23.

Ára 100 kilogramnak Budapesten.

Buza: Bánsági — frt. kr. Tiszavidék 12. frt. 95 kr. 13 frt 40 kr. Pestvidéki 12 frt 60 kr. 12 frt 85 kr. Fehérmegyei 12 frt 85 kr. 13 frt 30 kr. Bácskai — frt. — kr.

Magyar rozs 10 frt. 30 kr. 10 frt 70 kr. Takarmány 6 frt. 70 kr. 7 frt — kr,

Árpa: 7 frt 55 kr. 9 frt 75 kr. Maláta 7 frt 55 kr. 9 frt 75 kr.

Magyar zab: 6 frt 35 kr. 6 frt 65 kr. Bánsági — frt — kr.

Tengeri: 5 frt 80 kr. 5 frt 90 kr. másnemü 5 frt 75 kr. 5 frt 80 kr.

Repcze: káposzta bánsági — frt — kr. — frt — kr. — frt — kr.

Magyar köles: 5 frt 75 kr. 6 frt 10 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
RÉKÉSY KÁROLY.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ERDÉLYBEN A LEGNAGYOBB

Alólirottak ajánljuk dúsan ellátott

SZALONNA
ÉS
FÜSTÖSHUS

üzletünket,

a hol is kapható **fehér, füstös, paprikás szalonna** (Kaiserfleisch) **császár hús, sonka, saját gyárunkban készült**

friss olvasztott zsir
a legjutányosabb árban.

Vidéki megrendeléseket utánvét mellett pontosan teljesitünk.

Nagyobb bevásárlásnál árelengedés.

Benigni és Lászlótzky.

(382) 4—12

KOLOZSVÁRTT, FŐTÉR 23. SZ. — SZALONNA ÉS MINDENFÉLE

FÜSTÖS HÚSOK NAGY RAKTÁRA

A deési kiállitási érem. — **Figyelemreméltó!** — A sz.-fehérvári kiállitási érem.

Feketeerdői üveggyár
erdélyi főraktára Kolozsvártt

Hunwald Lipótnál

tart folytonosan nagy raktárt mindennemü közönséges fuvottugy a legfinomabb, külföldi gyárakkal versenyképes kristály metszett üveget, rosolis-, sör- és borivó garniturákat gyógyszertári ujabb mintáju üvegeket ajánlja továbbá:

kül- és belföldi közönséges

valamint

belgiai Solintábláit

hazai és csehországi porczellán és köedényt,

bécsi lámpa nagyraktár.

Tükröket, arany és diszes fa-keretben.

Első kolozsvári

üvegmetsző mühely,

ablak üvegezési munkák vállaltatnak, vidéken és helyett

Hunwald Lipót,

46—52 (279) **B.-Magyar-utcza 4. sz.**

Első és legnagyobb butor raktár

DUHONY JÁNOS-nál

Kolozsvártt, a Redoutte (vigadó) épületében.

Kolozsvári butor gyártmányainak és minden ezen szakmába vágó czikkeinek nagy raktára.

Főraktára **nádfonatu fa- és vaskeretü** butoroknak.
Dus választék **Paszomány munkákban**, vég vagy meter számra.
Különböző nagyságu **lószőr madrácz és szőnyegek** választékos raktára.

Van szerencsém a n, érd. közönség figyelmébe ajánlani, miszerint **raktáromban** mindennemü **asztalos, esztergályos és kárpitos** munkák franczia divatlapok mintája szerint készletben találhatók és megrendelhetők minden szakmámba vágó megrendeléseket felelősség mellett elvállalok, ugy szintén ocska butorokat átalakitok.

Mindenféle álló, függő és asztali **tükrök, butorkelmék, ágy- és asztalteritőkből** a legelső gyárakból dus raktárom van.

Elvállalok

minden rangu **menyasszonyi butor kelengyezéseket, irodai berendezéseket** és végül **butor himzéseket** a legjutányosabb árakban felelősség mellett.

Ugy helyi mint vidéki megrendelések **gyorsan és pontosan** teljesittetnek.

Midőn ezen nagy raktáram egyes kiválóbb czikkeit a n. érd. közönségnek felsorolom, teljes tisztelettel kérem az eddigi, éveken át engem megtisztelő bizalmokra ezentul is érdemesiteni

Kiváló tisztelettel

Duhony János.

(436) 68—100

Hirdetmény.

Igen fontos — **Igen fontos mindenkire!** — Mindenkire.

Egy csődtömeg kezelője által megbizattunk a következő feltünést keltő tárgyakat, melyek már üzletben nem kaphatók, 80 százalékkal a gyári áron alól eladni. Egyuttal utasittattunk minden vevőnek, ki 5 frtára árut vásárol; egy szab. szétvehető főzőkályhát ingyen átadni.

9 pár finom harisnya uraknak 54 kr.

6 pár finom czérna battist kendő széllel se'yem monogrammal sima himzéssel 1 frt.

50 db trefáskép 1 frt.

1 valódi tajtékpipa finom munka, china ezüstözéssel, és hosszu bádeni megyfaszárral 1 db 65 kr.

1 pár valódi chinaezüst gyertyatartó igen magas, párja 1 frt 20 kr.

1 damast asztalkendő valódi czérna beszőyöt virágokkal 1 db 85 kr.

1 ahhoz illő szalvéta 11 kr.

1 valódi 13 latos ezüst óralánez tagokban, finom munka, vagy páncél forma 1 db 1 frt 60 kr.

NB. Figyelmeztetünk, hogy minden egyes óralánez a cs. k. fémjelző hivatal által megjegyezve van. Finom vaiódi ezüst fülbevalók hölgyek és gyermekek számára, párja 60 kr.

Ugyanazok finom aranyból párja 1 frt 70 kr.

Ezüst kereszteesskék arany lemezel 1 db 1 frt 50 kr.

1 garnitura kézelő és inggomb finom ezüstből müemaillal egy egész garnitura 2 frt 80 kr.

Ha mindezen felsorolt tárgyak nem valódi arany vagy ezüstből valók, a pénzt azonnal visszaadjuk.

1 valódi óraszalag finom munka 1 db 1 frt 80 kr.

1 valódi arany pecsétgyürü valódi kővel nehéz, uraknak igen nagy, hölgyeknek kigyó és dupla gyürü 1 d db 1 frt 50 kr. (Ha gyürü vagy láncz nem valódi aranyból való, a pénzt azonnal visszaadjuk.)

1 pontosan járó finom nikel zsebóra jól aranyozva láncczal, órakulcs és tokkal, jótállás 5 év 1 drb 2 frt 30.

1 valódi franczia keltő-óra pontosan szabályozva, sárga réz bronzból 1 frt 50 kr, 3 évi jótállás.

1 bécsi inga-óra hozzátartozóval, igen csinos munka 1 drb 96 kr, 2 évi jótállás.

1 szalon-óra diszes munka nagy kerettel, utánzott ébenfa, aranyoza üveg és emaillel egy drb hozzátartozóval 2 frt 30. 5 évi jótállás. Ugyanoly, mely éjjel is világit 2 frt 90.

Finom brittaniai ezüst asztalkészlet, mely áll 6 evőkanál, igen nehéz, 6 kávés kanál 1 leves-merítő, 1 tejmerítő, 1 téaszürő, 2 tojás pohár brittania ezüstből, 6 finom kés és villa, mindez elsőrendü minőség együt csak 3 frt 50 kr, ezelőtt 7 20 kr. ugyanezen garnitura 12 személyre 6 frt 50 kr,

Egy finom chinai czukorszelencze domboru munka, a fedelén egy szép alak nehéz chinaiezüstből 1 drb 1 frt 30 kr. Egy finom vászon ágylepedő nagy, varrás nélkül 1 frt 50 kr. Kapható pósta utánvét vagy utalvány mellett.

MÜLLER, üzletvezető, Bécs,
Kaiser-Josefstrasse 32. sz, iroda 24. sz.

Nem tetsző azonnal kicseréltetik, a legnagyobb szilárdság bizonyitéka.

(277) 3—5

RAPPOLD FERDINAND
csiszoló-szerek gyára

Bécs, Margerethen, Pilgramgasse 20 ajánlja **naxos-csiszoló, fény-csiszoló** szereit **csiszoló-tarcsáit, csiszoló-vásznát, csiszoló-papirját, üveg-papirját késtakaritószerét, takaritó-posztóját, takaritó-porát, fényesitő-folyadékát, aczélfenő-anyagát, Olom-papirját, Czink-hamu, Piros-fényporát, fenőköveit, tajték-köveit** valamint minden a köszörülés, fényelő-anyagokhoz tartozó szereit, aczél-vas, gránit, márvány és üveg félékhez. (304) 3—12

Legnagyobb raktár

KUFSTEINI HYDRAUL MÉSZ,
PERLMOOSI PORTLAND CEMENT,
SZÁRAZ és OLAJBA TÖRT FESTÉK,
LAKKOK, FIRNEISSOK, ECSETEK.

Továbbá az általánosan kedvelt

szobapadló lakkfesték

minden szinben festésre elkészitve, melylyel a szobapadló legkönnyebben, olcsón egy behuzással egyszerre megfesthető és lakkirozható.

Ezen festékből 6 nészög méterre 1 kiló elegendő, gyorsan és biztosan szárad, fénye gyönyörü, tartóssága felülmulhatlan, és bármely elegáns szalon diszére szolgálhat,

1 kiló bármely szinben 1 frt 40 kr.

A mintaszinek kivánatra azonnal megküldetnek.

Használati utasitás.

A szobapadló vagy a fénymázolandó tárgyak alaposan megtisztitandók s tökéletesen szárazaknak kell lenniök, mielőtt az első bekenés eszközöltetnék.

A fénymázolás egy erős bekötött serteecsettel történik s az olajlakfestéket erős, szétdörzsölés által, oly higan kell felkenni, a menynyire csak lehet.

Oly szobapadlóknál, melyek már egyszer fénymázolva voltak, elég egyszeri bemázolás, uj szobapadlók kétszerest igényelnek, — de az első bemázolásnak tökéletesen száraznak és keménynek kell lennie, mielőtt a második következhetne.

Szükség esetén az olajlakkfestéket csak lehetőleg kevés-terpentinolajjal szabad higitani.

A bemázolások 3—4 óra alatt fölszáradnak, annál tartósabbak azonban, minél tovább hagyjuk száradni.

Ezen fénymázolt szobapadlók a mennyire lehet csak szárazon, lágy rongygyal, kivételes esetekben hideg vizzel tisztitandók.

Az olajlakkfestéket minden használat előtt az edényben jól föl kell kavarni.

Kapható logolcsóbban

Gergely Ferencznél

(298) 6—10 Kolozsvártt, főtér 20 szám.

Demjén Ágoston
műlakatos Kolozsvártt.

Alólirt, ki több nevezetes **bécsi** és **pesti** mühelyek, ben és gyárakban a lakatos iparban magamat kiképeztem-tisztelettel kivánom a nagyérdemü közönségnek tudomására hozni, hogy miután néhai VERESS DÁNIEL kolozsvári műlakatosmester jó hirben állott és ismeretes üzletét átvettem és azt önállólag gyakorlom; kész vagyok minden a lakatosi szakmába vágó

RENDES és MÜ-MUNKÁK,

u. m. **Virágtartó asztalok,- Luszterek,-** a legujabb mintákszerint **vasrácsozatok,-** vert vasból **lépcsőzetekre** csinos **daluszterek, olvaso támlák:**

épületi ajtók és ablakok

ujabb fajtaju **vasalásu**-épületek constructiójához szükségeltető **vastetők**, mindenféle

finom zárak és templomi ajtók
czifrázott pántjai és zárjai

stb. gyors, pontos és a legmérsékeltebb, — **csaknem az öntött vasból készültekhez hasonló árakbani elkészitését** minden időben elvállalni, s igyekezni fogok nemcsak az emlitett üzlet eddigi jó hirét és nevét fenntartani, hanem munkáim által a nagyérdemü közönség megelégedését, melyre mindig nagy sulyt fogok fektetni magamnak kivivni és kiérdemelni; azért ajánlom magamat a n. é. közönség szives pártolásába.

(305) 4—100 **Demjén Ágoston.**

A roppant veszteségek,

melyeket a **Godderivge Brothres et Co.** nagy vasbutorgyárát az utóbbi időben a glasgowi bank bukása által szenvedett, annyira megrenditették, hogy a nevezett czég elhatározta gyárát bezárni és roppant készletben levő kitünő s mint den kiállitásnál arany éremmel kitüntetett vasbutorait a gyári ár negyedrészéért eladóvá tenni.

Én tehát ajánlom a fentnevezett czégtől bizományban nálam levő csodaszép

4000 darab vaságyat

felnőttek részére,

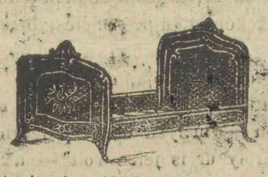

(mint, melyek valódi diszmüvek s fölülmulhatlan ékességei minden laknak és szobának), mesés olcsó, még soha nem tapasztalt potom áron, darabját **csak 8 forintért** (korábbi ár 32 frt 50 kr volt.) Megrendelésre egyes darabbal is szolgálhatok, a meddig a készlet tart, jeles, hibátlan példányokban, pénzbeküldés után rögtön.

Az ágyak majd olyanok mint a rajz

F. BUGÁNYI gépraktára Bécsben,
III. Her. Lorbeergasse.

Különösen nyáron át a vaságyak oltalmat nyujtva mindenféle tér és tisztátalanság ellen, a mellett nyüthetetlen tartóssággal birnak s igy a rugyakuál minden tekintetben jóval előnyösebbek. (309 3—8

Moll Seidlitz-por

Valódi csak,

ha minden dobozon a sas és az én sokszorozott czégem van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménynyel használt mindennemü **gyomorbetegségek és egészségi bántalmak** (mint étvágytalanság, szorulás stb.) **vértorlódás** és **aranyér-bántalmak ellen.**

Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik ülő életmódot visznek.

Hamisitások biróilag üldöztetnek

(25) Ára egy lepecsételt doboznak 1 frt. oszt. ért. 24—52

Franczia borszesz és só.

A legmegbizhatóbb önorvos a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, üszök, gyulad szemek hüdés és mindennemü sértéseknél stb. stb.

Palaczkban használati utasitással együtt **80 kr.** o. é.

Dorsch-halmáj-zsirolaj
Krohn Mich és társától
Bergenben (Norvégiában).

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló olaj között az egyedüli, mely orvosi czélokra használható.

Ára egy üvegnek használati utasitással együtt **1 frt.** o. é.

FŐRAKTÁR:

Moll A. gyógyszerész,

cs. kir. udvari szállitó. Bécs, Tuchlauban.

A t. cz. közönség figyelmeztetik csakis Moll-féle készitményeket kérni és csakis olyanokat elfogadni, melyek védjegyemmel és aláirásommal ellátva vannak.

Raktárak: Kolozsvártt Wolff J., Széki M., Dr. Hintz Gy., Valentiny A. és Biró J. gyógysz., Dietrich S. és Csiki testvérek kereskedésében; Beszterczén: Szongott L. Deésen: Nik Fer. K.-Fehérvártt: Fröhlich J. gyógysz. Brassóban: Jekelius N. gyógysz. Segesvártt: J. B. Teutsch. Száss-Régen: Böck és Rössler. M.-Vásárhely: Bucher M. Szebenben: Müller K. gyógysz.

Nyomatott a „KELET“ nyomdájában Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.